

УДК 327.3:316.64

*М. М. Пікула, аспірант кафедри міжнародної
інформації Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
(Україна., м.Луцьк)*

**Інтерактивні засоби формування політичної
свідомості прикордонних громад**

*Роботу виконано на кафедрі
міжнародної інформації СХУ ім. Лесі Українки*

*Проаналізовано питання транскордонної співпраці громад
в умовах формування інформаційного суспільства. Автор
констатує, що сучасні інтерактивні комунікаційні технології*

грають важливу роль у формуванні політичної свідомості мешканців транскордоння. Блоги і соціальні мережі інформують громадськість про події прикордонного життя, формують ціннісні орієнтації та значною мірою визначаючи думки і орієнтації людей, що включені у транскордонне інформаційне-комунікаційне середовище, визначає свідому поведінку. Формування політичної свідомості громад транскордоння з допомогою інтерактивних форм політичної комунікації потребує оволодіння основами мережевої культури.

Ключові слова: інтерактивність, інформаційне суспільство, політична комунікація, свідомість, транскордонне співробітництво.

Pikula MM Interactive means formation of political consciousness in border communities. Analyzed cross-border cooperation in the community conditions of the information society. The author states that modern interactive communication technologies play an important role in shaping the political consciousness of the inhabitants transkordonnaya . Blogs and social networks inform the public about the events of frontier life , form and value orientation is largely determined by the orientation of thought and people who are included in the cross-border information and communication environment determines conscious behavior. Formation of political consciousness cross-border communities through interactive forms of political communication needs in mastering the basics of network culture.

Key words: interactivity , information society, political communication, consciousness, cross-border cooperation.

Актуальність дослідження обумовлена, по-перше, тим, що транскордонне співробітництво має комплексне, різнопланове і всеосяжне інформаційно-комунікаційне середовище. По-друге, важливе місце в ньому грають новітні канали інтерактивної комунікації, характерні саме для мережевого суспільства, які дедалі більше вони входять у міжнародне життя. По-третє, сьогодні люди різних країн застосовують для спілкування різні інтерактивні засоби, що ґрунтуються на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях, для того, щоб ділитися інформацією та знаннями, отримувати потрібну інформацію, вчитися в інших людей, шукати однодумців і робити дії, які не під силу зробити поодинці.

Метою нашого дослідження є сучасні інтерактивні комунікаційні технології, що грають важливу роль у формуванні політичної свідомості мешканців транскордоння.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. На наш погляд, до сучасних інтерактивних комунікаційними технологій, що грають важливу роль у формуванні політичної свідомості мешканців транскордонних регіонів, сьогодні відносяться:

1. *Соціальні мережі* (англ. social network) – соціальна структура (математично – граф), що складається із групи вузлів, якими є соціальні об'єкти (люди або організації), і зв'язків між ними (соціальних взаємин). Термін застосував вперше в 1954 р. соціолог з «Манчестерської школи» Дж. Барнс. Зараз цей термін став активно застосовуватися щодо утворення й підтримки соціальних зв'язків за допомогою мережі Інтернет. Кількість таких соціальних мереж постійно збільшується, у користувачів виникає проблема знаходження перетинань у соціальних

зв'язках на різних ресурсах. Тому починають створюватися сервіси, що поєднують інформацію з кількох сайтів одночасно і стає можливим одержувати інформацію про події, що відбуваються в мережах, в яких він зареєстрований.

2. *Блоги* – (англ. blog, від web log, «мережний журнал або щоденник подій») – це веб-ресурс, вміст якого складають записи, що додаються регулярно, зображення або мультимедіа. Для них властиві короткі записи, відсортовані у зворотному хронологічному порядку (останній запис зверху). Вони звичайно публічні й орієнтовані на сторонніх читачів, які можуть публічно полемізувати з автором блогу – блогером. Сукупність всіх блогів Інтернету називають блогосферою. За версією газети Washington Profile першим блогом вважають сторінку Тіма Бернерса-Чи, де, починаючи з 1992 р., він публікував новини. Широке поширення блогів почалося з 1996 р..

3. *Веб-форуми* (на рівні загально-вживаної термінології «форум») – засіб організації спілкування відвідувачів веб-сайта. Робота форуму полягає в створенні користувачами тем у розділах і наступному обговоренні усередині цих тем. Окремо взята тема, по суті, є тематичною гостьову книгою. Форум відрізняється від чата поділом обговорюваних тем і можливістю спілкування не в реальному часі. Це розташовує до більше серйозних обговорень, оскільки надає більш часу на обмірковування відповіді. Блоги, форуми чати можуть бути особливо затребуваними, коли їх об'єднує спільне інтернет-середовище.

4. *Чати* (англ. chat – розмова) – засоби спілкування в режимі реального часу, зокрема обмін текстовими повідомленнями. Фахівці класифікують їх за різними критеріями – по застосуванню чати:

- *all2all* – групова комунікація (наприклад, IRC, Yahoo! Chat);

- *p2p* – персональні комунікації (наприклад, ICQ, Jabber, Skype, Yahoo! Messenger, AOL Instant Messenger), особисте спілкування;

- *b2b* – ділові комунікації: робота в групах;

- *b2c* – споживчі комунікації: підтримка клієнтів компанії на корпоративному сайті [6].

Сьогодні Інтернет фактично перетворився на своєрідне середовище проживання, де проводиться багато годин життя, існує величезний обсяг інформації, не обмежений національними кордонами, цензурою і, навіть, мовними проблемами (постійне вдосконалення програм-перекладачів дозволяє отримувати мінімальну інформацію практично будь-якою мовою), створюється ілюзія повної свободи слова, інформація. Так, у мережі Фейсбук існує сторінка «*Centrum Kompetencji Wschodnich/Centre for Eastern Competences*», яка презентує Центр компетенції Схід – мозковий центр, створений 10 квітня 2012 р. у Любліні (Польща) з метою активізації транскордонного співробітництва та сприяння взаємному спілкуванню і діалогу Європейського Союзу та Східної Європи. Центр компетенції Схід приділяє зосереджує увагу на семи ключових питаннях: громадянське суспільство, ефективне управління уряду, розвиток культури, наука і освіта, бізнес-зв'язок, соціальні інновації, сталий розвиток [7]

Сторінка польсько-німецького єврорегіону «*Pro Europa Viadrina*» у мережі Фейсбук презентує громади, об'єднані в цей Єврорегіон, та його муніципалітети в області: житлово-комунальне господарства, охорони навколишнього середовища, охорони здоров'я (у тому числі в рамках здоров'я місцевого

державного фінансування системи), освіти, культури і туризму і громадського транспорту. Тут зацікавлені особи можуть отримати інформацію з різних питань життєдіяльності євро регіону «Pro Europa Viadrina» – проекти та ініціативи, що реалізуються тут, досвід в галузі місцевого самоврядування, співпраці з органами влади, розвиток фізичної культури та спорту, захист пам'яток матеріальної культури тощо [8]

Сторінка польсько-німецько-шведського євро регіону «Pomerania» містить інформацію про його учасників, їхню діяльність у різних сферах взаємодії, а також дві відкриті групи «Ciekawostki z regionu» (2328 учасників) та «European Grouping of Territorial Cooperation» (239 учасників) [10]. Була спроба створити сторінки і деяких інших євро регіонів – польсько-чесько-словацького – «Beskidy», проте вона не знайшла значної популярності. Проте мінімальну інформацію про транскордонне співробітництво сторінка містить – електронні адреси сайтів учасників євро регіону, що презентують окремі країни (<http://www.euroregion-beskydy.pl>; <http://www.euroregion-beskydy.cz>; www.euroregion-beskydy.sk) [9]. Подібна ситуація і зі сторінками у мережі Фейсбук євро регіонів «Neisse», «Балтика», «Буг» та інші (створені автоматично з матеріалів Вікіпедії).

Важливу роль у формуванні свідомості прикордонних громад грає відкрита група «Euroregionenews» у мережі Фейсбук, спрямована на поширення тільки «хороших новин» з транскордоння: «з вірою в те, що об'єднання культур, послуг та ентузіазму буде сприяти співпраці, взаємодії, дружбі між словенцями, хорватами, австрійцями» [11].

Інтернет-портал євро регіону «Дніпро» (www.gomel-region.gov.by), як зазначали білоруські дослідники, об'єднав інтелектуальний потенціал прикордонних регіонів з метою

підвищення ефективності використання різноманітної інформації й відомостей, створивши такі сервіси: форуми, чати, дошки оголошень, електронні архіви, посилання на інтернет-ресурси, обмін банерами. На їх думку, в єдиному інформаційному просторі легше формувати загальний портфель першочергових регіональних завдань (землекористування, прогнозування врожайності, використання водних і лісових ресурсів, екологічного моніторингу, підприємництва й ін.) і розробити методологію й методики їхнього рішення [3, 34].

Проект *«Сприяння розвитку трансграничного співробітництва між Євро регіонами Білорусі за допомогою створення й подальшого адміністрування Інтернет-сайту»* був розроблений Брестським трансграничним інфоцентром. Його мета – створення російсько-англомовного порталу, де була б розміщена інформація про діяльність кожного євро регіону, міжнародні програми та проекти, проте, на відміну від попереднього, тут не був передбачений ні форум, ні чат, хоча передбачалась можливість спілкування в електронному форматі його відвідувачів з тими, хто мав його підтримувати. [4].

Інформаційний портал міжрегіонального прикордонного співробітництва (східнослов'янська вісь транскордонної співпраці) має **Форум** міжрегіонального прикордонного співробітництва, на якому зараз передбачено кілька основних тем обговорення транскордонної проблематики, зокрема «Третя Школа міжнародної інтеграції і прикордонного співробітництва», «Границя – середовище інновацій: формування розумних прикордонних територій», Євро регіон «Слобожанщина», «Солідарне суспільство», «Міжнародні наукові школи й конференції міжрегіонального прикордонного співробітництва» тощо [5]. На цьому порталі є посилання на

Відкриту групу «Єврорегіон «Слобожанищина» в мережі Вконтакте (358 учасники) і Відкриту групу у мережі Фейсбук Інформаційного порталу міжрегіонального прикордонного співробітництва (155 учасники).

Транскордонна проблематика знаходить місце і в такій специфічній формі, як блоги, присвячені її окремим темам. До такого інтерактивного засобу, що може сприяти формуванню політичної свідомості населення прикордонних територій, можна віднести «Блог аниматорів культури Єврорегіону «Німан», який був створений у рамках Міжнародної Літньої Школи менеджерів проектів в області культури й освіти, що працювала в єврорегіоні, що охоплює Гродненську обл. Білорусі, Подляшське воєводство Польщі, Вільнюську, Алитуську і Марьямпольські повіти Литви, а також 5 районів Калінінградської обл. Росії х (Супрасль, Польща, 9-13 серпня 2010 р.) – головною частиною Школи стала розробка й презентація концепцій трансграничних проектів [2].

Блог «Інформаційне Забезпечення Транскордонного Співробітництва» був розроблений і кафедрою міжнародної інформації СНУ імені Лесі Українки для позиціонування і презентації наукових розробок кафедри під час розробки держбюджетної теми з відповідної тематики [1].

Отже, блоги і соціальні мережі інформують громадськість про події прикордонного життя, формують ціннісні орієнтації та значною мірою визначаючи думки і орієнтації людей, що включені у транскордонне інформаційне-комунікаційне середовище. Інформація, поширена завдяки соціальним мережам, блогам і форумам, впливає на свідомість людей, формує не лише мотивацію та установки, але і визначає свідому поведінку.

Формування політичної свідомості громад транскордоння з допомогою інтерактивних форм політичної комунікації потребує оволодіння основами мережевої культури, яка розглядається як властивість соціально-політичних суб'єктів, що органічно поєднує загальну інформаційну культуру з умінням використовувати мережеві Інтернет-технології для поповнення політичних знань, участі у політичній діяльності та політичній комунікації.

Джерела:

1. Блог «Інформаційне Забезпечення Транскордонного Співробітництва» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cbckr.tk/>.

2. Блог аниматорів культури Єврорегіону «Неман» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://polibelka.blogspot.com/>

3. Еврорегион «Днепр» – проблемы развития и функционирования // Материалы Международной конференции. – Чернигов, 11 ноября 2003 года / Управление внешних сношений и внешнеэкономической деятельности. – Чернигов, 2004. – 159 с.

4. Еврорегионы Белорусии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.beleuroregion.by/index.php?option=com_content&view=article&id=47&Itemid=66&lang=ru

5. Информационный портал межрегионального приграничного сотрудничества [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euroregion.ru/>

6. Інструменти спілкування в Інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.mdpu.org.ua/e-book/oi/lection7.htm>

7. Centrum Kompetencji Wschodnich/Centre for Eastern Competences[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/CentrumKompetencjiWschodnich>

8. Euroregion «Pro Europa Viadr0020ina» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/euroregionviadrina>

9. Euroregion Beskidy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/pages/Euroregion-Beskydy/144015575610302?rf=142954209050712>

10. Euroregion Pommerania
<https://www.facebook.com/euroregion.pommerania>

11. EuroregioneNews [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/259533362269/>